

ความพึงพอใจในการแต่งงาน และการก่อรูปครอบครัว โครงการวิจัยระยะยาวในเด็กไทย

รุจา ภูไพบูลย์
จรียา วิทยะศุภกร
จารุวรรณ ไชคณาพิทักษ์
จันทรเพ็ญ ชูประภาวรรณ บรรณาธิการ

พ.ศ.2546

ISBN 974-465-061-3

เปิดปมเรื่องน่ารู้

โครงการวิจัยระยะยาวในเด็กไทยระยะที่ 1

ชุดผลงานวิชาการของโครงการวิจัยระยะยาวในเด็กไทยระยะที่ 1 ซึ่งติดตามเด็กและครอบครัวไทย ตั้งแต่มารดาตั้งครรภ์ คลอดและเด็กเติบโตจนถึงอายุ 1 ปี ดำเนินการระหว่างปี พ.ศ.2543 และสิ้นสุดในเดือน ธันวาคม ปีพ.ศ.2545 ใน 5 พื้นที่ของประเทศไทย ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข และ องค์การอนามัยโลก เพื่อเผยแพร่ให้แก่ผู้ใช้ประโยชน์ กลุ่มต่าง ๆ และผู้สนใจทั่วไป ประกอบด้วย 3 กลุ่มคือ

หมวดเรื่องน่ารู้ ว่าด้วยที่มา แนวคิด และกรอบการวิเคราะห์ข้อมูล กับประสบการณ์จากทั่วโลก

1. แนวคิด กรอบการวิจัย และ วิเคราะห์ข้อมูล โครงการวิจัยระยะยาวในเด็กไทย
2. แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากทั่วโลก – ประสบการณ์การวิจัยระยะยาวเรื่องเด็กและเยาวชน

หมวดเรื่องน่ารู้ ว่าด้วยถ่ายทอดประสบการณ์ด้านการจัดการในแง่มุมต่าง ๆ มี 5 เล่มคือ

3. ถ่ายทอดประสบการณ์ ความคิด ความรู้สึก : บทเรียนสู่อนุชนรุ่นหลังที่อยากก้าวมาจัดการงานวิจัย
4. การบริหารจัดการฐานข้อมูลขนาดใหญ่ : ประสบการณ์ครั้งแรกที่พัฒนาโดยคนไทย
5. การประกันและควบคุมคุณภาพข้อมูลในโครงการวิจัยขนาดใหญ่
6. ประสบการณ์การจัดการงานวิจัยในระดับพื้นที่
7. บ้านที่กลับมาวิจัยในภาคสนาม
8. ประชาคมผู้ใช้ประโยชน์งานวิจัยในพื้นที่ 4 อำเภอโครงการวิจัยระยะยาวในเด็กไทย

หมวดเรื่องน่ารู้ ผลงานและองค์ความรู้จากการวิจัย 3 ปี แบ่งได้เป็น 3 กลุ่มย่อย ได้แก่

(ก) ทำความเข้าใจชุมชนที่ล้อมรอบตัวเด็ก ประกอบด้วย

9. ประเพณีการเกิด : การดูแลทารกแรกเกิดตามบริบททางวัฒนธรรมในวิถีชุมชน 4 อำเภอ ของประเทศ – การศึกษาเชิงคุณภาพในโครงการวิจัยระยะยาวในเด็กไทย
10. ค่านิยม ความเชื่อ เรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กในขวบปีแรก – การศึกษาเชิงคุณภาพในโครงการวิจัยระยะยาวในเด็กไทย
11. ระบบความมั่นคงทางอาหารของชุมชน – การสำรวจชุมชน 4 ภาค ในโครงการวิจัยระยะยาวในเด็กไทย

12. ประเพณี ความเชื่อ เกี่ยวกับการตั้งครุฑ การคลอด และการปฏิบัติตัวของมารดาหลังคลอด ใน 4 พื้นที่ศึกษา 4 ภาค ของประเทศไทย โครงการวิจัยระยะยาวในเด็กไทย
13. ประเพณีในรอบปีของชุมชนใน 4 พื้นที่ศึกษา 4 ภาค โครงการวิจัยระยะยาวในเด็กไทย

(ข) เปิดมุมมองครอบครัวและสถานภาพของหญิงตั้งครรภ์ใน 5 พื้นที่ ประกอบด้วย

14. ทำความรู้จักครอบครัว บริบทของเด็กไทยใน 5 พื้นที่ โครงการวิจัยระยะยาวในเด็กไทย
15. ครอบครัวเด็กไทย: ข้อค้นพบเบื้องต้นจากกรณีศึกษาที่อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น
16. ความพึงพอใจในการแต่งงานและการก่อรูปครอบครัวใน 5 พื้นที่
17. ภาวะโลหิตจางในไตรมาสที่ 3 ของการตั้งครรภ์ในหญิงไทย 5 ภาค โครงการวิจัยระยะยาวในเด็กไทย
18. พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพช่องปาก ในหญิงตั้งครรภ์ 4 พื้นที่ โครงการวิจัยระยะยาวในเด็กไทย ระยะที่ 1
19. พฤติกรรมความผูกพันระหว่างมารดาและทารก พื้นฐานสำหรับการก่อรูปความเป็นคนเต็มคน : ครอบครัวและเด็กโครงการวิจัยระยะยาวในเด็กไทย

(ค) เปิดเพิ่มลูก ๆ ของเราในแง่มุมต่าง ๆ ประกอบด้วย

20. ทำความรู้จักเด็กไทยในโครงการวิจัยระยะยาวในเด็กไทย
21. ฤาชนาคเด็กไทยจะ कैसे แกรน – การติดตามการเจริญเติบโตของเด็กขวบปีแรกในโครงการวิจัยระยะยาวในเด็กไทย
22. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับเด็กแรกเกิดน้ำหนักตัวน้อยในโครงการวิจัยระยะยาวในเด็กไทย
23. พัฒนาการในช่วงขวบปีแรกของเด็กในโครงการวิจัยระยะยาวในเด็กไทย
24. พัฒนาการและสภาวะทันตสุขภาพของเด็กขวบปีแรก ในพื้นที่ อ.เทพา จ.สงขลา โครงการวิจัยระยะยาวในเด็กไทย
25. สาเหตุการตายและอัตราตายปริกำเนิดที่แท้จริง จากการเฝ้าระวังหญิงมีครรภ์และทารกแรกเกิดโครงการวิจัยระยะยาวในเด็กไทยระยะที่ 1
26. ผลของการติดเชื้อหนองพยาธิที่ติดต่อผ่านดินต่อการเกิดหอบแบบ wheeze ในเด็กอายุน้อยกว่า 3 ปี
27. วงจรหลับตื่นของทารกในครรภ์และความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของทารกในครรภ์กับพื้นอารมณ์ของเด็กเมื่ออายุ 1 ปี

เปิดโอกาสให้ท่านเลือกอ่านตามความสนใจของท่าน ข้อมูลที่ปรากฏในเอกสารทุกชุดอาจมีการเปลี่ยนแปลงในอนาคต เนื่องจาก ณ ถึงปัจจุบัน ยังคงมีการนำเด็กเข้าโครงการฯ เพิ่มเติมในบางพื้นที่ อย่างไรก็ตามท่านสามารถนำไปใช้อ้างอิงได้ด้วย ความระมัดระวัง ตัวเลขที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นจำนวนน้อย จึงไม่กระทบต่อคุณภาพและการแปลผลข้อมูล และข้อมูลเหล่านี้มีพลวัตไปตามธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาตามชื่อโครงการวิจัยระยะยาวในเด็กไทย

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยนี้ เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยระยะยาวในเด็กไทย ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนจาก **สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย กระทรวงสาธารณสุข และ องค์การอนามัยโลก** เพื่อให้การศึกษาติดตามเด็กไทยตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา ใน 5 พื้นที่ทุกภาคของประเทศ ดำเนินการไปได้ด้วยดี นอกจากนี้โครงการยังได้รับความเอื้อเฟื้อเพื่อเสียดโครงการวิจัยระยะยาวในเด็กไทย จาก **บริษัท ไทยประกันชีวิต จำกัด** ซึ่งทางโครงการขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นอกจากทุนวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนจากหลายหน่วยงานแล้ว โครงการยังได้รับคำปรึกษาอันเป็นประโยชน์ยิ่งจาก **คณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการ** ซึ่งมี **ศาสตราจารย์นายแพทย์จรัส สุวรรณเวลา** เป็นประธาน โดยมีที่ปรึกษาต่างประเทศ 2 ท่าน คือ Prof.Phil A. Silva (New Zealand) และ Prof.Dr.David Barker (England) รวมถึงความเสียสละ ความมุ่งมั่นของ **คณาจารย์ นักวิจัยหลัก** รวม 70 คน และความอุทิศตนของ **คณะผู้ช่วยนักวิจัย** ในพื้นที่ กว่า 40 คน ที่ผนึกแรงกายแรงใจเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพ และ ผลผลิตการวิจัยที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคมไทยในอนาคต

ส่วนสำคัญที่สุดของโครงการ ที่จะต้องขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงก็คือ **เด็ก ๆ กลุ่มตัวอย่าง และ พ่อ แม่ ผู้เลี้ยงดูหลัก** กว่า 4,200 ครอบครัวทั่วประเทศ ซึ่งให้ข้อมูล และข้อเท็จจริงต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิต ซึ่งนับเป็นกลุ่มครอบครัวต้นแบบ ในการศึกษาวิจัยเพื่อค้นหาคำตอบความรู้ที่จะนำไปสู่การพัฒนาเด็กไทยอย่างมีคุณภาพในรุ่นต่อไป

และที่จะลืมไม่ได้คือ ผู้ให้กำเนิดโครงการ **ศ.น.พ.วิจารณ์ พานิช** และ ผู้สนับสนุนให้กำลังใจนักวิจัย อย่างเมตตาเสมอมา **ศ.น.พ.อารี วัลยะเสวี** และ **ศ.พ.ญ.สาคร ธนะมิตต์**

รายชื่อวิทยากร

1. พ.ญ.จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ	ผู้อำนวยการโครงการฯ
2. รศ.ดร.บัณฑิต ถิ่นคำพร	รองผู้อำนวยการฯ และ ผู้จัดการศูนย์บริหารจัดการข้อมูล
3. นพ.ดร.ชัยชนะ นิ่มนวล	ผู้ช่วยผู้อำนวยการฯ ฝ่ายบริหาร
4. รศ.พญ.ลัดดา เหมาะสุวรรณ	หัวหน้าทีมวิจัยเด็ก
5. น.พ.ชาญยุทธ ศุภคุณภิญโญ	ทีมวิจัยเด็ก
6. พ.ญ.เบญจพร ปัญญาียง	ทีมวิจัยเด็ก
7. พ.ญ.วราภรณ์ เตชะเสนา	ทีมวิจัยเด็ก
8. รศ.พญ.ศิริกุล อิศรานุรักษ์	ทีมวิจัยเด็ก
9. ผศ.ดร.อุไรพร จิตต์แจ้ง	ทีมวิจัยเด็ก
10. รศ.ดร.รุจา ภูไพบูลย์	หัวหน้าทีมวิจัยครอบครัว
11. รศ.ดร.กอบกุล พันธุ์เจริญวรกุล	ทีมวิจัยครอบครัว
12. ผศ.ดร.จรรยา วิริยะศุกร	ทีมวิจัยครอบครัว
13. ผศ.พญ.จิตเกษม เก่งพล	ทีมวิจัยครอบครัว
14. รศ.ดร.จิตตินันท์ เตชะคุปต์	ทีมวิจัยครอบครัว
15. อาจารย์ถวัลย์ เนียมทรัพย์	ทีมวิจัยครอบครัว
16. ผศ.ดร.นิตยา สิ้นสุกใส	ทีมวิจัยครอบครัว
17. ดร.พัชรินทร์ เล็กสวัสดิ์	ทีมวิจัยครอบครัว
18. อ.ภัทรา สง่า	หัวหน้าทีมวิจัยชุมชน
19. ผศ.ดร.ชัชวาลย์ วงษ์ประเสริฐ	ทีมวิจัยชุมชน
20. ดร.ชื่นจิตร โพธิ์ศัพท์สุข	ทีมวิจัยชุมชน
21. ผศ.ดร.อำภาพร พัววิไล	ทีมวิจัยชุมชน
22. ดร.น้ำอ้อย ภาคิวงค์	ทีมวิจัยชุมชน
23. รศ.ระวีวรรณ ชุ่มพฤษ	ทีมวิจัยชุมชน
24. คุณเรืองศักดิ์ ปิ่นประทีป	ทีมวิจัยชุมชน
25. คุณลาวัลย์ สาโรวาท	ทีมวิจัยชุมชน
26. ผศ.ดร.สุธรรม นันทมงคลชัย	ทีมวิจัยชุมชน
27. ดร.อรสุดา เจริญรัก	ทีมวิจัยชุมชน
28. คุณอำนวยการ ภูภัทรพงษ์	ทีมวิจัยชุมชน
29. รศ.อรุณ จิรวรรณกุล	ศูนย์บริหารจัดการข้อมูล
30. ผศ.ยุพา ถาวรพิทักษ์	ศูนย์บริหารจัดการข้อมูล

31. ผศ.ดร.จิราพร เขียวอยู่	ศูนย์บริหารจัดการข้อมูล
32. ผศ.จากรุวรรณ โชคคณาพิทักษ์	ศูนย์บริหารจัดการข้อมูล
33. ผศ.นิคม ถนอมเสียง	ศูนย์บริหารจัดการข้อมูล
34. รศ.มาลินี เหล่าไพบูลย์	ศูนย์บริหารจัดการข้อมูล
35. ผศ.อนุสรณ์ สุนทรพงศ์	ศูนย์บริหารจัดการข้อมูล
36. อ.สุทิน ชนบุญ	ศูนย์บริหารจัดการข้อมูล
37. รศ.นพ.สุมิตร สุตรา	ที่ปรึกษาพื้นที่ อ.กระนวน จ.ขอนแก่น
38. น.พ.เกษม เวชสุทธานนท์	ผู้จัดการภาคสนาม อ.พนมทวน จ.กาญจนบุรี
39. น.พ.สุวัฒน์ วิชัยพงษ์สุกิจ	ผู้จัดการภาคสนาม อ.เทพา จ.สงขลา
40. พ.ญ.อัมพร รัตนปริญา	ผู้จัดการภาคสนาม อ.กระนวน จ.ขอนแก่น
41. น.พ.คณิต ตันติศิริวิทย์	ผู้จัดการภาคสนาม อ.เมือง จ.น่าน
42. รศ.พญ.นิชรา เรืองดารกานนท์	ผู้จัดการภาคสนาม พื้นที่กรุงเทพฯ และทีมวิจัยเด็ก
43. ผศ.พญ.พรรณี วาสิกนันทน์	ทีมวิจัยเจาะลึก
44. พ.ญ.ภาสุรี แสงสุรวานิช	ทีมวิจัยเจาะลึก
45. ผศ.นพ.สุรัชย์ เกื้อศิริกุล	ทีมวิจัยเจาะลึก
46. ผศ.พญ.วนพร อนันตเสวี	ทีมวิจัยเจาะลึก
47. ทพ.ทรงชัย สุตโสมกุล	ทีมวิจัยเจาะลึก
48. รศ.ดร.ศิริพร จิรวัดณ์กุล	ทีมลักษณะและวิถีชีวิตของครอบครัวไทยใน 5 จังหวัด
49. ดร.วัลยา ธรรมพนิชวัฒน์	ทีมลักษณะและวิถีชีวิตของครอบครัวไทยใน 5 จังหวัด
50. ผศ.ดร.สมพร รุ่งเรืองกลกิจ	ทีมลักษณะและวิถีชีวิตของครอบครัวไทยใน 5 จังหวัด
51. ผศ.ดร.ชวพรพรรณ จันทร์ประสิทธิ์	ทีมลักษณะและวิถีชีวิตของครอบครัวไทยใน 5 จังหวัด
52. รศ.ดร.อาภรณ์ เชื้อประไพศิลป์	ทีมลักษณะและวิถีชีวิตของครอบครัวไทยใน 5 จังหวัด
53. ดร.วันเพ็ญ พิชิตพรชัย	ทีมลักษณะและวิถีชีวิตของครอบครัวไทยใน 5 จังหวัด
54. ดร.รุ่งนภา ผาณิตวัฒน์	ทีมลักษณะและวิถีชีวิตของครอบครัวไทยใน 5 จังหวัด
55. ดร.วิไลพรรณ สมบุญตนนท์	ทีมลักษณะและวิถีชีวิตของครอบครัวไทยใน 5 จังหวัด
56. ดร.ดารุณี จงอุดมการณ์	ทีมลักษณะและวิถีชีวิตของครอบครัวไทยใน 5 จังหวัด
57. ผศ.พิมภา สุตรา	ทีมลักษณะและวิถีชีวิตของครอบครัวไทยใน 5 จังหวัด
58. ผศ.นิลุบล รุจิระประเสริฐ	ทีมลักษณะและวิถีชีวิตของครอบครัวไทยใน 5 จังหวัด
59. ผศ.ดร.ภัทราภรณ์ ตั้งบุญคม	ทีมลักษณะและวิถีชีวิตของครอบครัวไทยใน 5 จังหวัด
60. ผศ.ดร.วารุณี ฟองแก้ว	ทีมลักษณะและวิถีชีวิตของครอบครัวไทยใน 5 จังหวัด
61. ผศ.ดร.รัตนาวดี ชอบตะวัน	ทีมลักษณะและวิถีชีวิตของครอบครัวไทยใน 5 จังหวัด

62. ดร.เพลินพิศ สุวานิวัฒนานนท์	ทีมลักษณะและวิถีชีวิตของครอบครัวไทยใน 5 จังหวัด
63. ดร.อุมาพร บุญญโสพรรณ	ทีมลักษณะและวิถีชีวิตของครอบครัวไทยใน 5 จังหวัด
64. ดร.อุไร หัตถกิจ	ทีมลักษณะและวิถีชีวิตของครอบครัวไทยใน 5 จังหวัด

รายชื่อทีมสนับสนุน

1. นางการะเกด สืบใหม่	ทีมสนับสนุน อ.พนมทวน จ.กาญจนบุรี
2. นายนิคม เสือดาว	ทีมสนับสนุน อ.พนมทวน จ.กาญจนบุรี
3. น.ส.ศิริกาญจน์ กาญจนบุรานนท์	ทีมสนับสนุน อ.พนมทวน จ.กาญจนบุรี
4. นางอำภา กิตติอุดมเดช	ทีมสนับสนุน อ.พนมทวน จ.กาญจนบุรี
5. นางเอมอร บุตรแสงดี	ทีมสนับสนุน อ.พนมทวน จ.กาญจนบุรี
6. น.พ.สุรณัฐ แก้วณิมีย์	ทีมสนับสนุน อ.เทพา จ.สงขลา
7. น.ส.เดือนฉาย โชคอนันต์	ทีมสนับสนุน อ.เทพา จ.สงขลา
8. น.ส.นิธรา หัสมาน	ทีมสนับสนุน อ.เทพา จ.สงขลา
9. คุณวันดี แสงเจริญ	ทีมสนับสนุน อ.เทพา จ.สงขลา
10. นางจินตนา สุวรรณทัต	ทีมสนับสนุน อ.กระนวน จ.ขอนแก่น
11. นายสุพจน์ ประชากร	ทีมสนับสนุน อ.กระนวน จ.ขอนแก่น
12. น.พ.กอบเกียรติ คอนสกุล	ทีมสนับสนุน อ.เมือง จ.น่าน
13. นายชาติรี เจริญศิริ	ทีมสนับสนุน อ.เมือง จ.น่าน
14. น.พ.ปิยะพงษ์ จงรักษ์	ทีมสนับสนุน อ.เมือง จ.น่าน
15. น.ส.พัชกร พัฒนาไพบูลย์	ทีมสนับสนุน อ.เมือง จ.น่าน
16. น.พ.มนัส วงศ์ทะเนตร	ทีมสนับสนุน อ.เมือง จ.น่าน
17. พ.ญ.รัชณี เจริญสวัสดิ์	ทีมสนับสนุน อ.เมือง จ.น่าน
18. น.พ.วีระชัย เตชะเสนา	ทีมสนับสนุน อ.เมือง จ.น่าน
19. นางชลดา กันสร	ทีมสนับสนุน อ.เมือง จ.น่าน
20. น.พ.พงษ์เทพ วงศ์วัชรไพบูลย์	ทีมสนับสนุน อ.เมือง จ.น่าน
21. น.พ.พุทธรักษ์ ลูอริยะกุล	ทีมสนับสนุน อ.เมือง จ.น่าน
22. นางอุดมลักษณ์ กันใจมา	ทีมสนับสนุน อ.เมือง จ.น่าน
23. นางชนิษฐา สันติกุล	ทีมสนับสนุน พื้นที่กรุงเทพมหานคร
24. พ.ญ.ฐิติมาพร ตั้งทองศักดิ์สกุล	ทีมสนับสนุน พื้นที่กรุงเทพมหานคร
25. พ.ญ.สุภาทิพย์ ศิริจันทร์เพ็ญ	ทีมสนับสนุน พื้นที่กรุงเทพมหานคร
26. นางอุตร จิตต์เจริญ	ทีมสนับสนุน พื้นที่กรุงเทพมหานคร

รายชื่อผู้ช่วยนักวิจัย

1. น.ส.กชกร อยู่เย็น หัวหน้าทีมผู้ช่วยนักวิจัย อ.พนมทวน จ.กาญจนบุรี
2. นายกอบกิจ กุมภาคาม ผู้ช่วยนักวิจัย อ.พนมทวน จ.กาญจนบุรี
3. น.ส.คนธวรรณ ทองสนธิ ผู้ช่วยนักวิจัย อ.พนมทวน จ.กาญจนบุรี
4. นายพิพัฒน์พงศ์ เป็ดศรี ผู้ช่วยนักวิจัย อ.พนมทวน จ.กาญจนบุรี
5. น.ส.วาสนา ปาปะตัง ผู้ช่วยนักวิจัย อ.พนมทวน จ.กาญจนบุรี
6. น.ส.อรอนงค์ คีรีโชติ หัวหน้าทีมผู้ช่วยนักวิจัย อ.เทพา จ.สงขลา
7. น.ส.กิตติยา รัชชวงค์ รองหัวหน้าทีมผู้ช่วยนักวิจัย อ.เทพา จ.สงขลา
8. น.ส.ลัดดาวัลย์ พรรณราย ผู้ช่วยนักวิจัย อ.เทพา จ.สงขลา
9. นายสุรศักดิ์ บุญเลิศวรกุล ผู้ช่วยนักวิจัย อ.เทพา จ.สงขลา
10. นายเอก เพ็งพอรู้ ผู้ช่วยนักวิจัย อ.เทพา จ.สงขลา
11. น.ส.ศิริพร ศิริมุสิกะ ผู้ช่วยนักวิจัย อ.เทพา จ.สงขลา
12. นายกนกศักดิ์ คงประดิษฐ์ ผู้ช่วยนักวิจัย อ.เทพา จ.สงขลา
13. นายอุทัย สุขศิริ หัวหน้าทีมผู้ช่วยนักวิจัย อ.กระนวน จ.ขอนแก่น
14. น.ส.ระพีพรรณ พันธุ์รัตน์ รองหัวหน้าทีมผู้ช่วยนักวิจัย อ.กระนวน จ.ขอนแก่น
15. น.ส.นฤมล ศรีทน ผู้ช่วยนักวิจัย อ.กระนวน จ.ขอนแก่น
16. น.ส.นิจฐา วงศ์พรม ผู้ช่วยนักวิจัย อ.กระนวน จ.ขอนแก่น
17. น.ส.พิสมัย ฤทธิศรีบุญญ ผู้ช่วยนักวิจัย อ.กระนวน จ.ขอนแก่น
18. น.ส.ศศิณี พลแก้ว ผู้ช่วยนักวิจัย อ.กระนวน จ.ขอนแก่น
19. น.ส.อระนุช โกศล ผู้ช่วยนักวิจัย อ.กระนวน จ.ขอนแก่น
20. น.ส.ศุภวรรณ นันทवास หัวหน้าทีมผู้ช่วยนักวิจัย อ.เมือง จ.น่าน
21. น.ส.ปรียาพร มหาเทพ รองหัวหน้าทีมผู้ช่วยนักวิจัย อ.เมือง จ.น่าน
22. นายจิรัฐ มหายศนันท์ ผู้ช่วยนักวิจัย อ.เมือง จ.น่าน
23. น.ส.ละอองดาว แสงศรีจันทร์ ผู้ช่วยนักวิจัย อ.เมือง จ.น่าน
24. น.ส.วาสนา วนาอนุรักษ์ ผู้ช่วยนักวิจัย อ.เมือง จ.น่าน
25. น.ส.เบญจพรรณ พริบไหว ผู้ช่วยนักวิจัย อ.เมือง จ.น่าน
26. นายธีรชาติ ดวงคำ ผู้ช่วยนักวิจัย อ.เมือง จ.น่าน
27. น.ส.วารุณี ศรีภูตา (รักษาการ) หัวหน้าทีมผู้ช่วยนักวิจัย พื้นที่กรุงเทพฯ
28. นายสมทรง บรรจงจิตินันท์ ผู้ช่วยนักวิจัย พื้นที่กรุงเทพฯ
29. น.ส.ธีรนนท์ บัวบาน ผู้ช่วยนักวิจัย พื้นที่กรุงเทพฯ
30. นายธีระ ศิริสมุด ผู้ช่วยนักวิจัย พื้นที่กรุงเทพฯ

31. นายปฐม แสงศรีจันทร์	ผู้ช่วยนักวิจัย พื้นที่กรุงเทพฯ
32. น.ส.สุพัฒสร พิมกุล	ผู้ช่วยนักวิจัย พื้นที่กรุงเทพฯ
33. น.ส.จิตรานนท์ นนทเบญจวรรณ	ผู้ช่วยนักวิจัย พื้นที่กรุงเทพฯ
34. น.ส.ศิริเพ็ญ อ่อนเรือง	ผู้ช่วยนักวิจัย พื้นที่กรุงเทพฯ
35. น.ส.ทักษิณ ชื่นทัพไทย	เจ้าหน้าที่ศูนย์บริหารจัดการข้อมูล
36. น.ส.เมธีรัตน์ สุภาพ	เจ้าหน้าที่ศูนย์บริหารจัดการข้อมูล
37. น.ส.ประมวญ อุทริษฐ์	เจ้าหน้าที่ศูนย์บริหารจัดการข้อมูล
38. นายวรพจน์ คุณสิทธิ์	เจ้าหน้าที่ศูนย์บริหารจัดการข้อมูล
39. นายสมบัติ ถิ่นคำรบ	เจ้าหน้าที่ศูนย์บริหารจัดการข้อมูล
40. นายเสกศักดิ์ ปราบพาลา	เจ้าหน้าที่ศูนย์บริหารจัดการข้อมูล
41. นายประญวน พิมพ์ภักดี	เจ้าหน้าที่ศูนย์บริหารจัดการข้อมูล
42. น.ส.สรวงสุดา คงมัน	เจ้าหน้าที่ศูนย์บริหารจัดการข้อมูล
43. น.ส.อุรวดี ลิมนะวีสส์	เจ้าหน้าที่ศูนย์บริหารจัดการข้อมูล

สำนักงานโครงการวิจัยระยะยาวในเด็กไทย กระทรวงสาธารณสุข

1. นางสุจนา ผาพันธุ์	หัวหน้าสำนักงานโครงการฯ
2. น.ส.อรุณศรี มงคลชาติ	ฝ่ายตรวจสอบคุณภาพข้อมูล
3. น.ส.กษมา แก้วกำ	ฝ่ายวิชาการและประชาสัมพันธ์
4. น.ส.สิริภา ลุนพุม	ฝ่ายการเงิน
5. นายยุทธนา สมนามิตร	ฝ่ายบัญชี
6. น.ส.ธัญชนก สุวรรณรัตน์	ฝ่ายธุรการ และประสานงาน
7. น.ส.กุลฤดี ส่งสมบุญ	ฝ่ายประสานงานที่วิจัยชุมชน

บทคัดย่อ

การเลือกคู่และการแต่งงานเป็นก้าวสำคัญของการเริ่มครอบครัวใหม่ รายงานฉบับนี้เป็นการศึกษาการตัดสินใจในการก่อรูปครอบครัวและความพึงพอใจในการแต่งงาน ในกลุ่มตัวอย่างหญิงตั้งครรภ์ จำนวน 4,331 คนจากครอบครัวในโครงการวิจัยระยะยาวในเด็กไทยใน 5 พื้นที่ และศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจการแต่งงาน การเก็บข้อมูลใช้แบบสัมภาษณ์ช่วงมารดาตั้งครรภ์ในไตรมาสที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า คู่สมรสส่วนใหญ่แต่งงานครั้งแรก มีระยะเวลาดังเคยก่อนแต่งงานเฉลี่ย 2 ปี 3 เดือน มีการแต่งงานระหว่างเครือญาติร้อยละ 1.57 พบอัตราการแต่งงานระหว่างเครือญาติที่นับถือศาสนาพุทธ อิสลาม นับถือวิญญาณ และ คริสต์ ร้อยละ 8.2 7.0 12.1 และ 12.3 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างตัดสินใจแต่งงานร่วมกันร้อยละ 82.2 ตัดสินใจฝ่ายเดียวร้อยละ 3.2 และแต่งงานตามที่ผู้ใหญ่หรือบิดามารดาตัดสินใจให้ร้อยละ 14.5 พบว่าร้อยละ 80 มีความพึงพอใจการแต่งงานครั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในการสมรสระหว่างกลุ่มโดย χ^2 test พบว่ากลุ่มที่มีระยะคั่นเคยก่อนแต่งงาน 13-36 เดือน มีความพึงพอใจการแต่งงานมากกว่ากลุ่มที่มีระยะคั่นเคยก่อนแต่งงาน น้อยกว่า 13 เดือน หรือมากกว่า 36 เดือน ถ้าคู่สมรสตัดสินใจร่วมกันในการแต่งงาน และไม่แต่งงานระหว่างเครือญาติจะมีความพึงพอใจมากกว่าเช่นกัน และกลุ่มที่ไม่พึงพอใจการแต่งงานมีรายได้เฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่พึงพอใจ ($p < 0.05$)

เมื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจการแต่งงานครั้งนี้โดยใช้ Logistic regression โดยมีระยะเวลาที่คั่นเคยก่อนแต่งงาน การตัดสินใจแต่งงาน จำนวนปีที่แต่งงาน ในการทำนายความพึงพอใจการแต่งงาน พบว่ามีเพียงตัวแปรการตัดสินใจแต่งงานโดยทั้งคู่ร่วมกันตัดสินใจเท่านั้นที่สามารถทำนายความพึงพอใจการแต่งงานครั้งนี้ ($OR = 3.71$, $95\%CI = 2.67-5.12$)

บทนำ

การแต่งงานเป็นสิ่งที่พบได้ทั่วไปในทุกวัฒนธรรมถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของทุกพัฒนาการของคนแต่ละคน และของชีวิตครอบครัว การก่อรูปครอบครัวมักถือเป็นระยะเริ่มต้นช่วงชีวิตของครอบครัว คำว่าการแต่งงาน มีการให้ความหมายแตกต่างกันในหลายๆประเทศ Roussons (1971) กล่าวว่า การเลือกคู่สมรสที่ผิดจะนำมาซึ่งชีวิตครอบครัวที่ไม่เป็นสุข และมีสาเหตุสำคัญจากเหตุผลของการเลือกคู่สมรสหรือการแต่งงาน มีการศึกษาในงานวิจัยหลายๆฉบับเกี่ยวกับการเลือกคู่สมรสโดยถือว่าการเลือกคู่เป็นกระบวนการสำคัญของการก่อรูปครอบครัว Plato ได้อธิบายไว้ตั้งแต่ศตวรรษที่ 4 ว่า ผู้หญิงที่จะถูกเลือกให้เป็นเพื่อนคู่คิดและเป็นเพื่อนของชายหญิงมักจะเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและความสามารถที่คล้ายคลึงกับผู้ชาย มีข้อโต้แย้งกันมากมาย เกี่ยวกับการเลือกคู่สมรสโดยใช้เหตุผลที่แตกต่างกันระหว่างความรู้สึกและเหตุผลอื่นที่ไม่ใช่ความรู้สึก มีข้อเสนอจากนักวิชาการว่าความรักเป็นพื้นฐานสำคัญที่สุดสำหรับการมีสัมพันธภาพสมรสที่ดี (Spencer, 1978) ดังนั้นการที่คู่สมรสจะแต่งงานหรืออยู่คู่กันเพื่อสร้างครอบครัวใหม่นั้น เขาตัดสินใจโดยมีหลักการหรือเหตุผลสำหรับการตัดสินใจอย่างไร จากการทบทวนเอกสารมีการศึกษาเรื่องการเลือกคู่ และการตัดสินใจแต่งงาน แต่ยังไม่ได้พบว่ามีกรอบอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการก่อรูปครอบครัวหรือการตัดสินใจก่อรูปครอบครัวนั้นๆ กับความพึงพอใจในคู่สมรสหลังแต่งงานแล้ว

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีสังคมแบบเอเชียและมีลักษณะเฉพาะทางสังคมวัฒนธรรมที่มีผลต่อการก่อรูปครอบครัว ครอบครัวคนไทยมักสอนบุตรหลานให้เคารพผู้ใหญ่หรือผู้สูงอายุที่มีวัยวุฒิมากกว่า และสมาชิกในครอบครัวรับรู้ว่าเป็นลำดับที่เท่าไรของครอบครัว โดยพิจารณาจากผู้มีอำนาจสูงลงมาสู่ผู้อยู่ในระดับต่ำ (Benpechat, 1990) ความรู้สึกที่พึงพากันร่วมกันตัดสินใจในหลาย ๆ เรื่องตั้งแต่วัยเยาว์จึงเกิดความเกรงใจและมักจะให้ความสำคัญกับความต้องการของพ่อแม่และครอบครัวเหนือความต้องการของตนเอง การแต่งงานที่พ่อแม่เป็นผู้กำหนดพบได้ในเชื้อชาติต่าง ๆ มากบ้างน้อยบ้างแตกต่างกัน แต่ส่วนใหญ่จะสัมพันธ์กับความเชื่อ ศาสนา และวัฒนธรรม อย่างไรก็ตามในยุคปัจจุบัน พบการเปลี่ยนแปลงจากการแต่งงานตามความต้องการของพ่อแม่ มาเป็นการแต่งงานตามที่คุณหนุ่มสาวเลือกมากขึ้น การศึกษาของ Dickson (1982) ในแอฟริกาซึ่งตั้งสมมุติฐานว่าการแต่งงานที่พ่อแม่กำหนดนั้นมักจะมีผลทำให้เกิดการแต่งงานระหว่างเครือญาติที่เรียกว่า “เลือดชิด” มากขึ้น การเปลี่ยนแปลงเหตุผลและสภาพการแต่งงานเหล่านี้ อาจจะมีเหตุผลเนื่องจากสภาพความเป็นอยู่ตามภูมิศาสตร์ สภาพสังคม วัฒนธรรม กฎหมาย การเมือง เศรษฐกิจ และความเชื่อต่าง ๆ อิทธิพลของผู้สูงอายุหรือผู้มีวัยวุฒิมากกว่าต่อผู้มีวัยวุฒิน้อยกว่าค่อยลดลงในสังคมปัจจุบัน นอกจากนั้นมีการนำแนวคิดเกี่ยวกับความรักว่าเป็นพื้นฐานสนับสนุนการแต่งงาน หนุ่มสาวจึงมีโอกาสเลือกด้วยตนเองมากขึ้น ซึ่งเป็นการท้าทายแนวคิดเดิมที่กล่าวว่าผู้ที่มีอายุมากกว่าจะมีความฉลาดและก็ให้คำแนะนำและตัดสินใจแก่ผู้มีอายุน้อยกว่าในเรื่องการแต่งงาน

ยังไม่มีเป็นที่แน่ชัดว่า ครอบครัวขยายที่มีการอยู่ร่วมกันหลายรุ่นอย่างเช่น สังคมตะวันออกและประเทศไทย จะมีพื้นฐานความเชื่อและวัฒนธรรมอย่างไรด้านการเลือกคู่และการแต่งงาน การศึกษาครั้งนี้จึงจะพยายามอธิบายรูปแบบและเหตุผลเบื้องหลังการตัดสินใจแต่งงานหรือมาอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว ความพึงพอใจและการแต่งงานระหว่างเครือญาติ โดยที่มีการคัดสรรปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจบางปัจจัยเพื่อนำมาสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการแต่งงานครั้งนี้

ทบทวนวรรณกรรม

ครอบครัวมีหน้าที่สำคัญในการเจริญพันธุ์หรือว่าผลิตสมาชิกใหม่ เพื่อทดแทนสมาชิกเดิมให้แก่สังคม การเจริญพันธุ์ถือเป็นสิ่งที่สังคมคาดหวังจากครอบครัว การก่อรูปครอบครัวถือเป็นกระบวนการที่สำคัญ และก็เป็นสิ่งที่อธิบายถึงจุดเริ่มของการทำหน้าที่ผลิตสมาชิกเพิ่มให้กับครอบครัวและสังคม (Robertson 1980, Hirschman, 1985) การศึกษาส่วนใหญ่ที่เกี่ยวกับครอบครัวได้อธิบายการแต่งงานครั้งแรกของคู่สมรสว่ามีอายุเริ่มที่เท่าไร มีลูกคนแรกเมื่อไหร่จำนวนบุตรที่คาดหวัง ทั้งหมดนี้ถือเป็นเหตุการณ์สำคัญ ๆ สำหรับชีวิตครอบครัว อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสเกี่ยวข้องกับระยะเวลาที่ทั้งสองฝ่ายมีความใกล้ชิดสนิทสนมกันหรือไม่อย่างไร ยังไม่มีการกล่าวไว้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะคนไทยซึ่งได้รับอิทธิพลจากครอบครัวค่อนข้างมากในการตัดสินใจแต่งงานเช่นเดียวกับวัฒนธรรมสังคมชาวเอเชียอื่นๆ น่าจะขึ้นกับปัจจัยทางด้านประเพณี วัฒนธรรม และความเชื่อทางศาสนา ที่มีลักษณะเฉพาะของชาวตะวันออก

การเลือกคู่และการแต่งงาน

การเลือกคู่และการที่ชายและหญิงมีการพัฒนาสัมพันธ์ภาพจะต้องใช้เวลาพอสมควรขึ้นกับอิทธิพลจากปัจจัยหลาย ๆ ประการ กระบวนการเลือกคู่ได้รับอิทธิพลจากบริบททางสังคมของวิธีการเลือกคู่ ลักษณะความเหมือนระหว่างคู่ นั้น และสิ่งสำคัญคือการที่ทั้งคู่พัฒนาค่านิยมและพัฒนาอารมณ์ร่วมบางอย่างที่ทำให้เกิดความเข้าใจกัน และคาดหวังที่จะอยู่ร่วมกัน และสามารถตอบสนองความคาดหวังของแต่ละฝ่ายได้ (Parson, 1997) เห็นได้ว่า โดยทั่วไปการแต่งงานที่เริ่มมาจากการเลือกคู่นั้นมีรากฐานจากค่านิยมและความสนใจซึ่งจะทำให้คู่นั้นคงสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อไป

ดังนั้นหากแต่งงานโดยที่ไม่ได้ตั้งใจเลือกคู่ครอง ย่อมจะส่งผลต่อการทำหน้าที่ของครอบครัว และการที่ครอบครัวดั้งเดิมมีส่วนร่วมในการเลือกคู่จะทำให้ครอบครัวใหม่ได้รับผลกระทบหรืออิทธิพลของครอบครัวดั้งเดิมมากเกินไป (Lindblad, 1992) งานวิจัยหลายเรื่องที่พบความแตกต่างของเชื้อชาติที่ทำให้ระยะเวลาของการแต่งงาน การมีบุตรก่อนสมรส คุณลักษณะหรือความสามารถทางสติปัญญา และการก่อรูปครอบครัวมีความแตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มประชากรผิวดำและผิวขาว (Ard, 1979; Verdieck, 1984) โดยสรุปจะเห็นได้ว่าลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมย่อมมีผลโดยตรงต่อการก่อรูปครอบครัว ตั้งแต่การเลือกคู่ครอง

อิทธิพลของครอบครัวและการแต่งงาน

การศึกษาในประเทศเม็กซิโกอธิบายรูปแบบของการตัดสินใจแต่งงานว่า มีการเปลี่ยนแปลงจากการที่พ่อแม่เป็นผู้กำหนดมาเป็นการกำหนดเอง (Seed, 1980) กล่าวคือ ในยุคปัจจุบันหรือในยุคศตวรรษที่ 19 พ่อแม่ใช้อำนาจสั่งหรือบังคับให้แต่งงานน้อยกว่าเมื่อศตวรรษที่ 17 และพบว่าปัจจุบันมีการเลือกคู่เองมากขึ้น แต่ในศตวรรษที่ 18 แนวโน้มของการเลือกคู่ก็กลับไปมีลักษณะย้อนยุคคือพ่อแม่เริ่มมีอิทธิพลอีกครั้งหนึ่ง งานวิจัยหลายฉบับที่ศึกษากลุ่มมุสลิมชาวอิหร่านที่อาศัยในประเทศสหรัฐอเมริกา เปรียบเทียบการแต่งงานที่ครอบครัวเป็นผู้จัดให้ กับการแต่งงานด้วยการตัดสินใจของตนเอง พบว่าคนอิหร่านในสหรัฐอเมริกาเชื้อสายมุสลิมมีแนวคิดเกี่ยวกับการแต่งงานที่เป็นอิสระมากกว่าชาวอิหร่านเชื้อสายยิว ชาวอิหร่านเชื้อสายมุสลิมจะแต่งงานกับคนนอกเชื้อชาติมากกว่าชาวอิหร่านเชื้อสายยิว โดยเฉพาะเพศชายชาวอิหร่านจะแต่งงานกับคนนอกเชื้อชาติมากกว่าสตรีชาวอิหร่าน และยังระบุถึงปัจจัยที่สามารถทำนายการแต่งงานได้ก็คือ ระดับการศึกษา ความเชื่อด้านศาสนา ค่านิยมเกี่ยวกับบทบาททางเพศ และรูปแบบการมีนั้ระหว่างหนุ่มสาว (Hanassab, 1993) การแต่งงานในกลุ่มชาวเวียดนามก็มีการเปลี่ยนแปลงในระยะเวลาที่ผ่านมา มีการศึกษาคนเวียดนามบริเวณสามเหลี่ยมแม่น้ำแดง พบว่าการแต่งงานแบบที่ผู้ใหญ่เป็นผู้กำหนดหรือจัดให้มีแนวโน้มลดลง และพบว่าหนุ่มสาวหรือคู่สมรสแต่งงานอย่างอิสระมากขึ้น และคู่หนุ่มสาวมีโอกาที่จะพบคู่ของตนโดยไม่ผ่านครอบครัว แนวโน้มนี้สัมพันธ์กับการพัฒนาการศึกษาของคนเวียดนาม โอกาสในการทำงานอาชีพเพิ่มขึ้น รัฐบาลสนับสนุนให้คนมีอิสระในการแต่งงาน และมีการเปลี่ยนแปลงของประเพณีวัฒนธรรมจากการแต่งงานที่มีการกำหนดไว้โดยครอบครัวให้เป็นการแต่งงานโดยมีอิสระเสรีภาพมากขึ้น แต่ครอบครัวยังคงมีความสำคัญในกระบวนการเลือกคู่ อายุของคู่สมรสในการแต่งงานครั้งแรกมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นในระยะ 20 ปีที่ผ่านมา โดยการเพิ่มของอายุน่าจะเกิดเนื่องจากการมีการศึกษาสูงขึ้น มีผู้ชายเข้าไปรับราชการทหารมากขึ้น และมีอิสระในการเลือกคู่มากขึ้น หนุ่มสาวมีแนวโน้มจะสมรสเมื่ออายุมากขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าคนเวียดนามอาศัยอยู่ร่วมกับครอบครัวของฝ่ายชายค่อนข้างมากและยังปฏิบัติกันอยู่ เพราะฉะนั้นอิทธิพลของครอบครัวในการแต่งงาน ถึงแม้จะลดลงแต่ก็ยังพบได้หลายวัฒนธรรม

วัฒนธรรม การแต่งงาน และการเกิด

การก่อรูปครอบครัวนั้นถึงแม้จะมีรูปแบบที่ชัดเจน แต่พบว่ามี ความแตกต่างในแต่ละพื้นที่ การศึกษาของ Potter ในภาคเหนือของประเทศไทยในปี ค.ศ 1977 แสดงให้เห็นว่าสังคมไทยภาคเหนือมีการตั้งครรภ์โดยไม่ได้แต่งงานหรือก่อนแต่งงานค่อนข้างมาก ในขณะที่สังคมก็ไม่รังเกียจการตั้งครรภ์โดยไม่ได้แต่งงาน กล่าวได้ว่าวัฒนธรรมไทยมีความขัดแย้งในตัวเองเพราะว่าวัฒนธรรมไทยเน้นจริยธรรมและจารีตที่เข้มงวด แต่สำหรับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานกลับพบว่าสังคมไทยมีความยืดหยุ่นสูง ในการศึกษานี้ได้สรุปว่าวัฒนธรรมไทยมีโครงสร้างที่หลวม (Potter, 1977) อย่างไรก็ตามคำว่าโครงสร้างหลวมที่พอตเตอร์กล่าวไว้นั้นยังไม่เป็นที่ยอมรับ และยังมีข้อคิดที่แตกต่างกันอย่างกว้างขวาง

Chaisuparakul (1985) ศึกษาการตั้งครรภ์ก่อนแต่งงานและอายุเมื่อแต่งงานครั้งแรก และระยะเวลาที่มีลูกหลังแต่งงานใน 2 จังหวัดของประเทศไทย โดยใช้ Multiple Classification Analyses (MCA) เพื่อทดสอบอิทธิพลของเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อรูปแบบของการก่อรูปครอบครัว ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตั้งครรภ์ก่อนแต่งงานก็คือระดับการศึกษาและอายุของหญิงตั้งครรภ์มีอิทธิพลอย่างมีนัยสัมพัทธ์ทางสถิติ สตรีที่อายุน้อยมากและมีการศึกษาดำเนินแนวโน้มที่จะตั้งครรภ์ก่อนแต่งงาน สตรีที่มีการศึกษาสูงในขณะที่เดียวกันอายุมากมีแนวโน้มที่จะเลื่อนการแต่งงานไปอีก ร้อยละ 45 ของกลุ่มตัวอย่างที่แต่งงานครั้งแรกเมื่ออายุต่ำกว่า 20 ปี พบว่ามีการตั้งครรภ์ก่อนแต่งงานนี้ถึงร้อยละ 20 ยกเว้นกลุ่มที่แต่งงานเมื่ออายุต่ำกว่า 18 ปี จะมีบุตรคนแรกช้ากว่ากลุ่มอื่น สตรีที่ระดับการศึกษาสูงและอยู่ในเขตเมืองจะมีบุตรคนแรกเร็วกว่ากลุ่มสตรีที่มีการศึกษาดำและอยู่ในเขตชนบท

ปัจจัยสำคัญเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การพัฒนาอุตสาหกรรม การขยายตัวของเมือง และการรับวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาในประเทศไทยอย่างมาก มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของครอบครัวไทย กล่าวคือ เปลี่ยนแปลงจากการที่พ่อแม่มีอำนาจในการเลือกคู่ให้กับบุตรหลานมาเป็นการที่บุคคลมีอิสรภาพในการเลือกคู่ของตนเอง นอกจากนี้วิธีการที่หนุ่มสาวหรือคู่สมรสจะทำความคุ้นเคยหรือรู้จักกันนั้นก็มีการเปลี่ยนแปลงไปเช่นกัน การเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ชายหญิงในสังคมไทยมีแนวโน้มที่จะเสมอภาคมากขึ้น หรือมีความทัดเทียมกันระหว่างเพศมากขึ้น ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงและประสบความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ จึงมีโอกาสดำเนินการเปลี่ยนแปลงไปเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ สตรีในวัยทำงานมีแนวโน้มที่จะแต่งงานเมื่อมีอายุสูงมากขึ้น เพราะสตรีมีความมั่นคงในหน้าที่การงานและเชื่อมั่นว่าตัวเองจะสามารถหาเลี้ยงชีพได้ด้วยตนเอง (Bumroongsook, 1995) ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าคุณลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้หญิงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะชี้ให้เห็นถึงการก่อรูปครอบครัวและการแต่งงาน

ยังคงมีการแต่งงานระหว่างญาติสายตรงและญาติที่ไม่ใช่สายตรงในหลายครอบครัว และพบความสัมพันธ์ของการแต่งงานระหว่างเครือญาติกับการแต่งงานที่พ่อแม่เป็นผู้จัดการให้ ในปัจจุบันมีการศึกษาเกี่ยวกับการแต่งงานระหว่างเครือญาติในหลาย ๆ ประเทศ โดยศึกษาความสำคัญของภาวะ “เลือดชิด” กับการตายของเด็กทารกกับเด็กทั่วไป ในประเทศอิสราเอลบริเวณชนบทและเขตเมืองมีหลักฐานที่แสดงว่าการที่มีบุตรและการแต่งงานระหว่างเครือญาติ สามารถที่จะทำนายอัตราการตายของทารกได้ดีกว่าระดับการศึกษาของมารดา (Pedersen, 2000) การศึกษาในอาฟริกาตั้งแต่ยุคอาณานิคมพบว่า การแต่งงานระหว่างเครือญาติเป็นผลจากความบีบคั้นทางการเมืองและเศรษฐกิจ (Dickson, 1982) ในกลุ่มที่ไม่แต่งงานระหว่างเครือญาติพบว่ามีการศึกษาสูงกว่ากลุ่มที่แต่งงานระหว่างเครือญาติ และพบว่าคู่สมรสที่ไม่ได้แต่งงานระหว่างเครือญาติจะมีทัศนคติเกี่ยวกับการผลิตสมาชิกเพิ่มแตกต่างกับกลุ่มที่แต่งงานระหว่างเครือญาติ (Dickson, 1982) อัตราการแต่งงานระหว่างเครือญาติในญี่ปุ่นลดลงอย่างมากในช่วงหลายปีที่ผ่านมา (Imaizumi, 1986) คือ การแต่งงานระหว่างเครือญาติที่เป็นญาติสนิทเพียงร้อยละ 1.6 การแต่งงานระหว่างเครือญาติโดยรวมร้อยละ 3.9 ซึ่งถือว่าเป็นอัตราที่ต่ำมาก ส่วนประเทศคูเวตพบการแต่งงานระหว่างเครือญาติ

ในอัตราสูงถึงร้อยละ 54.3 โดยเป็นการแต่งงานระหว่างญาติใกล้ชิดมากที่สุด สำหรับชาวคูไดอาระเบียและสหรัฐอเมริกาบอไมเรส นั้นมีการแต่งงานระหว่างเครือญาติถึงร้อยละ 50 (al Abulkareem and Ballal, 1998; al-Gazali and et al., 1997) ส่วนประเทศฟินแลนด์พบว่าการแต่งงานระหว่างเครือญาติน้อยมาก Jorde and Pitkanen (1991) พบคู่สมรสชาวฟินแลนด์ที่เป็นเครือญาติสนิทเพียงร้อยละ 0.17 ในประเทศอังกฤษเองพบว่ามีการแต่งงานระหว่างเครือญาติน้อยมากเช่นกัน การศึกษาในอาเจนติน่าในปี 1981 พบการแต่งงานระหว่างญาติใกล้ชิดเพียงร้อยละ 0.38 และคาดว่าจะมีการแต่งงานระหว่างเครือญาติโดยรวมเพียงร้อยละ 0.63 (Smith, 2001) ตุรกีมีการแต่งงานระหว่างเครือญาติมากที่สุดในยุโรปถึงร้อยละ 21.1 (Tuncbilek and Koc, 1994) ส่วนชาวสเปนพบว่าในกลุ่มชนอาลาวารระหว่างปี ค.ศ 1861-1980 พบการแต่งงานระหว่างเครือญาติร้อยละ 4.62 (Calderson et al., 1993) ในแถบเอเชียพบการแต่งงานระหว่างเครือญาติสูงสุดในปากีสถาน (ร้อยละ 50.3) ในปี ค.ศ.1985 การแต่งงานระหว่างเครือญาตินั้นมีความสัมพันธ์กับอัตราการตายในทารกแรกเกิด เด็กในวัยขวบปีแรก และเด็กในวัยกลุ่มอายุต่างๆ (Bittles, Grant and Shami, 1993) มีการศึกษาล่าสุดของ Wahab และ Ahmed (1996) พบว่าการแต่งงานระหว่างเครือญาติลดลงเหลือประมาณร้อยละ 37.13 ในกลุ่มชาวปากีสถานชนบท และพบร้อยละ 31.11 ในกลุ่มชาวปากีสถานที่อยู่ในเมือง โดยเป็นการแต่งงานระหว่างลูกพี่ลูกน้องมากที่สุด และพบมากในกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี ส่วนกลุ่มมุสลิมในอินเดียในปี 1992-1993 พบว่ามีอัตราการแต่งงานระหว่างเครือญาติร้อยละ 20.0 เป็นการแต่งงานระหว่างลูกพี่ลูกน้องมากที่สุด (Bittles and Hussins, 2000)

จากการศึกษาที่พบแสดงถึงบทบาทอันสำคัญระหว่างการแต่งงานระหว่างเครือญาติ ซึ่งมีความแตกต่างในกลุ่มวัฒนธรรมและศาสนาต่างๆ อย่างไรก็ตามก็ดีอัตราการแต่งงานระหว่างเครือญาติในประเทศไทยยังไม่มีรายงานและยังต้องการมีการศึกษาเพิ่มเติมต่อไป

ความพึงพอใจในการสมรส

ชีวิตการแต่งงานที่ราบรื่นนั้นเป็นสิ่งสำคัญสำหรับครอบครัว งานวิจัยบางชิ้นระบุว่า การตัดสินใจแต่งงานมีผลต่อความราบรื่นของชีวิตสมรสหลังแต่งงาน ดังที่กล่าวมาแล้วว่าการแต่งงานขึ้นอยู่กับความคาดหวังของสังคม วัฒนธรรม และปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจของหนุ่มสาว (Green, 1991) การตัดสินใจผิดอาจจะทำให้ชีวิตครอบครัวล้มเหลว หากคู่สมรสพึงพอใจทั้ง 2 ฝ่าย และมีการตัดสินใจร่วมกัน น่าจะก่อให้เกิดความพึงพอใจมากที่สุด ในขณะที่การสมรสที่ขึ้นกับการตัดสินใจของพ่อแม่หรือการตัดสินใจของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดน่าจะทำให้เกิดการพึงพอใจน้อยกว่า

โดยสรุปพบว่าการศึกษามีการศึกษาเกี่ยวกับการก่อรูปครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับลักษณะเศรษฐกิจฐานะและค่านิยมความเชื่อในการตัดสินใจแต่งงาน รวมทั้งพบอิทธิพลของพ่อแม่ในการตัดสินใจแต่งงานของบุตรหลาน ปัจจุบันยังไม่มีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจแต่งงานต่อความพึงพอใจของคู่สมรสของไทย

คำถามหลักของการวิจัย

ปัจจัยเกี่ยวกับการก่อรูปครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการแต่งงานอย่างไร และในระยะยาวจะมีผลต่อสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส และการเลี้ยงดูเด็กอย่างไร

สมมติฐานการวิจัย

วัตถุประสงค์ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่

- สมมติฐานที่ 1: กลุ่มตัวอย่างที่ทำความคุ้นเคยก่อนสมรสในระยะเวลาที่แตกต่างกันจะมีความพึงพอใจการสมรสแตกต่างกัน
- สมมติฐานที่ 2: กลุ่มตัวอย่างที่ตัดสินใจแต่งงานด้วยเหตุผลแตกต่างกันจะมีความพึงพอใจการสมรสแตกต่างกัน
- สมมติฐานที่ 3: กลุ่มตัวอย่างที่แต่งงานระหว่างเครือญาติจะมีความพึงพอใจการสมรสแตกต่างกับกลุ่มที่ไม่ได้แต่งงานระหว่างเครือญาติ
- สมมติฐานที่ 4: กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ต่างกันมีความพึงพอใจคู่สมรสแตกต่างกัน

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยหญิงตั้งครรภ์ที่คาดว่าจะคลอดบุตรระหว่างเดือนตุลาคม 2543 - พฤษภาคม 2546 ในโครงการวิจัยระยะยาวในเด็กไทย ซึ่งดำเนินการใน 5 พื้นที่ 5 ภาคของประเทศไทย จำนวน 4,331 ครอบครัว

พื้นที่ศึกษา

กลุ่มตัวอย่างมาจากพื้นที่ 4 อำเภอ ใน 4 ภาค ได้แก่ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา และอำเภอเมือง จังหวัดน่าน และกลุ่มตัวอย่างที่คลอดที่โรงพยาบาลรามาริบัติ โรงพยาบาลราชวิถี และ โรงพยาบาลพญาไทในเขตกรุงเทพมหานคร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามหญิงตั้งครรภ์ไตรมาสที่ 3 ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ 2 แบบ ได้แก่

- แบบสอบถามทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะครอบครัว ซึ่งสัมภาษณ์โดยผู้ช่วยวิจัย ข้อมูลที่สำคัญ ได้แก่ อายุ การศึกษา ศาสนา อาชีพ และรายได้
- แบบสัมภาษณ์การก่อรูปครอบครัว แบบสัมภาษณ์นี้พัฒนาโดยนักวิจัย แล้วนำไปทดสอบในการศึกษานำร่อง จัดส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะและปรับปรุง ข้อมูลที่สัมภาษณ์ ได้แก่ การตัดสินใจ

แต่งงานของหญิงตั้งครรภ์และสามี ระยะเวลาที่ทำความรู้จักคุ้นเคย ระยะเวลาที่แต่งงาน การแต่งงานระหว่างเครือญาติ และ ระดับความพึงพอใจในการแต่งงานครั้งนี้

ผลการศึกษา

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้แก่หญิงตั้งครรภ์จำนวน 4,331 ครอบครัว ในโครงการวิจัยระยะยาวในเด็กไทย จำแนกตามพื้นที่ต่าง ๆ ดังนี้ 1) อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 806 ครอบครัว 2) อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา จำนวน 1,079 ครอบครัว 3) อำเภอกะนวน จังหวัดขอนแก่น จำนวน 877 ครอบครัว 4) อำเภอเมือง จังหวัดน่าน จำนวน 797 ครอบครัว และ 5) กรุงเทพมหานคร จำนวน 772 ครอบครัว และผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมดเป็นมารดาของเด็กร้อยละ 81.7 การเก็บข้อมูลโครงสร้างและเศรษฐกิจครอบครัวเก็บเมื่อมารดากำลังตั้งครรภ์ 30.63-32.26 อาทิตย์

ลักษณะโครงสร้างและเศรษฐกิจสังคม ของครอบครัว

ครอบครัวที่มารดาของเด็กในโครงการอาศัยในระยะตั้งครรภ์มีจำนวนสมาชิกเฉลี่ย 4.48 คน โดยครอบครัวในพื้นที่กรุงเทพฯ มีขนาดครอบครัวเล็กที่สุดคือ 3.49 คน เด็กที่อยู่ในครรภ์ส่วนใหญ่เป็นบุตรคนแรก และพื้นที่อำเภอเทพาและน่านมีบุตรที่มีชีวิตอยู่จำนวนสูงสุดถึงคนที่ 9 หญิงตั้งครรภ์อาศัยร่วมกับเครือญาติฝ่ายหญิง โดยเฉพาะมีมารดาของหญิงตั้งครรภ์อยู่ร่วมกันประมาณร้อยละ 20 ยกเว้นพื้นที่อำเภอกะนวนที่อยู่ร่วมกับมารดาหญิงตั้งครรภ์ถึงร้อยละ 50 และพบว่าครอบครัวในพื้นที่กรุงเทพฯ มีเครือญาติอยู่ร่วมด้วยน้อยที่สุด

ชนิดของครอบครัว

เมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของครอบครัว พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 54.1 ยังคงอยู่ในครอบครัวขยาย และร้อยละ 40.0 อยู่ในครอบครัวเดี่ยวที่มีเฉพาะหญิงตั้งครรภ์และสามีหรือมีบุตรอยู่ด้วย ร้อยละ 5.9 เป็นครอบครัวที่สามีไม่ได้อยู่ร่วมกับหญิงตั้งครรภ์แบ่งเป็น 5.4 เป็นครอบครัวที่มีหญิงตั้งครรภ์อยู่กับบุตรและมีปู่ย่า / ตายาย ส่วนครอบครัวที่มีเฉพาะหญิงตั้งครรภ์มีเพียงร้อยละ 0.5

เศรษฐกิจของครอบครัว

รายได้เฉลี่ยต่อปีของครอบครัว ได้จากการคำนวณรายได้ทั้งของสามีและหญิงตั้งครรภ์ในรอบปีที่ผ่าน มา ทั้งรายได้หลักและรายได้รอง พบว่าครอบครัวมีรายได้เฉลี่ย 89,104 บาทต่อปี โดยพื้นที่เทพามีรายได้ต่ำสุดคือ 68,931 บาทต่อปี ในขณะที่ครอบครัวในกรุงเทพฯ มีรายได้เฉลี่ยสูงสุดคือ 172,377 บาทต่อปี รายได้เฉลี่ยเฉพาะของหญิงตั้งครรภ์ 44,401 บาทต่อปี ส่วนสามีมีรายได้เฉลี่ย 82,854 บาทต่อปี และพบว่ารายจ่ายเฉลี่ย 5,955 บาทต่อเดือน ครอบครัวส่วนใหญ่ร้อยละ 60 มีรายได้ไม่พอรายจ่าย โดยเฉพาะพื้นที่อำเภอเทพามีรายได้มีเพียงพอถึงร้อยละ 65.9

สถานภาพสมรสและการอยู่ร่วมกัน

สถานภาพสมรสของหญิงตั้งครรภ์ในพื้นที่ต่าง ๆ สะท้อนสถานะการอยู่ร่วมกันและความมั่นคงและตั้งใจในการร่วมชีวิตครอบครัว ทั้งนี้ พบว่ากว่าครึ่งของกลุ่มตัวอย่างอยู่ด้วยกันโดยไม่จดทะเบียนสมรส คู่สมรสในพื้นที่อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น อยู่ด้วยกันประจำแต่ไม่จดทะเบียนสมรสมากที่สุดถึงร้อยละ 64.9 มีผู้ที่จดทะเบียนและอยู่ร่วมกันประจำเพียงร้อยละ 30.7

เมื่อพิจารณาอายุของหญิงตั้งครรภ์ พบหญิงตั้งครรภ์มีอายุต่ำสุด 14 ปี และสูงสุดอายุ 50 ปี อายุเฉลี่ย 26.67 ปี ส่วนสามีมีอายุเฉลี่ย 30.53 ปี ทั้งนี้ไม่พบความแตกต่างระหว่างอายุของหญิงตั้งครรภ์ในพื้นที่ทั้ง 5 แห่ง สำหรับระดับการศึกษาของหญิงตั้งครรภ์ส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษาและต่ำกว่าถึงร้อยละ 56 ส่วนสามีส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษาและต่ำกว่าเช่นกัน กลุ่มตัวอย่างทั้งสามีและภรรยาทั้ง 5 พื้นที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาราวร้อยละ 25-30 พบว่าพื้นที่กรุงเทพฯ และน่านเป็นพื้นที่เขตเมือง พบว่ามีระดับการศึกษาสูงกว่าพื้นที่อื่น โดยพื้นที่กรุงเทพฯ มีหญิงตั้งครรภ์และสามีจบการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าถึงร้อยละ 21.7 และร้อยละ 20.3 ตามลำดับ ขณะเดียวกันพื้นที่น่านมีทั้งชาวเขาและคนเมือง จึงพบผู้ไม่รู้หนังสือสูงเช่นเดียวกับผู้จบการศึกษาระดับปริญญา

ศาสนา

ครอบครัวกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ รองลงมาคือศาสนาอิสลาม นับถือวิญญาณและคริสต์ พบว่าหญิงตั้งครรภ์พื้นที่อำเภอพนมทวน อำเภอกระนวน กรุงเทพฯ และอำเภอเมืองน่าน นับถือศาสนาพุทธโดยรวมร้อยละ 98.6 ถึงร้อยละ 73.2 เฉพาะพื้นที่อำเภอเทพา จังหวัดสงขลาที่มีผู้นับถือศาสนาอิสลามถึงร้อยละ 74.0 พบหญิงตั้งครรภ์ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดน่านเป็นชาวเขาเผ่าม้งที่นับถือเซ่นไหว้วิญญาณร้อยละ 21.2

อาชีพ

ในทุกพื้นที่ หญิงตั้งครรภ์ร้อยละ 17.8 ไม่ได้ทำงาน พบมีอัตราสูงสุดที่พื้นที่กรุงเทพฯ และต่ำสุดที่พื้นที่เทพา ส่วนมากหญิงตั้งครรภ์ที่ทำงานมีอาชีพเป็นเกษตรกรและเป็นคนงานภาคเกษตรกรรมรวมกันถึงร้อยละ 48.3 รองลงมาคือผู้ที่ทำงานอาชีพเสมียนและบริการพบร้อยละ 22.9 ส่วนอาชีพของสามีพบว่าส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นเกษตรกรและเป็นคนงานเกษตรกรรมรวมกันถึงร้อยละ 41.9 และคนงานรับจ้างทั่วไปถึงร้อยละ 34.3 ส่วนอัตราการไม่มีงานทำของสามี พบเพียงร้อยละ 2.5 โดยพบมากที่สุดในพื้นที่กรุงเทพฯ และพื้นที่กรุงเทพฯ มีกลุ่มตัวอย่างที่หญิงตั้งครรภ์ทำงานวิชาชีพหรือรับราชการมากที่สุด คือร้อยละ 6.4 ในขณะที่สามีในพื้นที่กรุงเทพฯ ทำงานวิชาชีพหรือรับราชการถึงร้อยละ 17

ลักษณะพื้นฐานทั้งหมดแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ลักษณะครอบครัวและหญิงตั้งครรภ์จำแนกตามพื้นที่ โครงการวิจัยระยะยาวในเด็กไทย

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	พนมทวน	เทพา	กระนวน	น่าน	กรุงเทพฯ
1. ขนาดครอบครัว (คน)	4.59	4.60	4.81	4.79	3.49
2. รายได้ครอบครัวต่อปี (บาท)	84,355	68,931	84,748	84,140	172,377
3. รายได้ไม่เพียงพอ (ร้อยละ)	60.9	65.9	61.7	54.1	58.1
4. อายุ (ปี)	26.9	26.9	26.4	26.8	26.5
5. ระดับการศึกษา (ร้อยละ)					
5.1 ไม่ได้เรียน	4.0	5.9	1.0	14	0.1
5.2 ประถมฯ	60.3	60.0	59.9	29.1	13.8
5.3 มัธยมฯ	25.1	25.6	29.5	28.7	26.9
5.4 อาชีวะฯ	5.4	4.5	4.5	11.8	16.9
5.5 ปริญญาตรีและสูงกว่า	3.3	3.5	2.5	14.7	21.7
6. ศาสนา (ร้อยละ)					
6.1 พุทธ	98.6	24.3	98.4	73.2	85.2
6.2 อิสลาม	0.1	74.0	0.3	0.0	1.9
6.3 คริสต์	0.0	0.1	0.0	2.9	1.0
6.4 นับถือวิญญาณ	0.0	0.0	0.0	21.2	0.0
6.5 ไม่ระบุ	1.5	1.5	1.2	2.0	11.0
7. อาชีพ (ร้อยละ)					
7.1 เกษตรกรรม	25.9	24.6	26.6	22.3	24.3
7.2 วิชาชีพ/ ราชการ	4.6	5.0	4.6	4.0	6.8
7.3 คนงานเกษตรกรรม	11.6	18.2	12.9	12.9	10.7
7.4 คนงานทั่วไป	9.2	6.3	6.7	7.2	7.8
7.5 เสมียน บริการ	21.8	21.4	22.3	26.1	23.0
7.6 คนงานโรงงาน	9.2	8.2	8.4	9.9	8.1
7.7 ไม่ได้ทำงาน	17.6	16.4	18.4	17.4	19.4

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	พนมทวน	เทพา	กระนวน	น่าน	กรุงเทพฯ
8. สถานภาพสมรส (ร้อยละ)					
8.1 จดทะเบียน/อยู่ประจำ	24.3	9.0	19.2	50.2	27.9
8.2 ไม่จดทะเบียน/อยู่ประจำ	59.1	32.6	64.9	36.0	31.9
8.3 หย่า แยก	3.8	59.9	1.7	2.1	1.2
8.4 จดทะเบียน/อยู่บางครั้ง	2.6	0.08	2.2	5.2	0.08
8.5 ม่าย	0.03	0.07	0.01	0.0	0.01
8.6 ไม่จด/อยู่บ้าง	5.3	3.1	8.8	5.1	1.8
8.7 ไม่สามารถระบุ	2.5	0.9	2.9	1.1	32.7

ประวัติการแต่งงานและการทำความคุ้นเคยระหว่างคู่สมรส

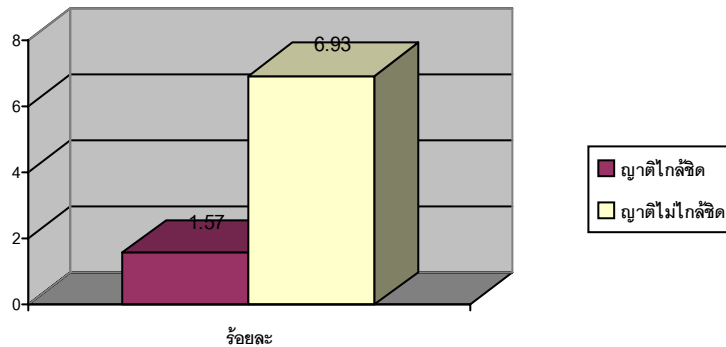
คู่สมรสเกือบทั้งหมดแต่งงานครั้งเดียว คือ ฝ่ายชายร้อยละ 82 และหญิงตั้งครรร้อยละ 85 แทบไม่มีความแตกต่างของการแต่งงานครั้งแรกกับการแต่งงานมากกว่า 1 ครั้งระหว่างชายและหญิง ระยะเวลาที่ทั้งคู่ทำความรู้จักกันโดยเฉลี่ย 26.9 เดือน พบว่าหญิงตั้งครรร้อยละ 10.4 มีระยะเวลาทำความคุ้นเคยกับสามีก่อนแต่งงานน้อยกว่า 1 เดือน

การแต่งงานระหว่างเครือญาติ

คู่สมรสในการศึกษานี้เป็นกลุ่มที่มีการแต่งงานระหว่างเครือญาติร้อยละ 8.5 โดยส่วนใหญ่เป็นการแต่งงานระหว่างญาติห่าง ๆ ร้อยละ 81.5 ของผู้ที่แต่งงานระหว่างเครือญาติ มีเพียงร้อยละ 18.5 เท่านั้นที่แต่งงานระหว่างเครือญาติใกล้ชิด เช่น เป็นลูกพี่ลูกน้อง หรือเป็นลุงเป็นอาแต่งงานกับหลาน อัตราการแต่งงานระหว่างเครือญาติในกลุ่มผู้นับถือผีและวิญญาณและกลุ่มผู้นับถือศาสนาคริสต์สูงถึง ร้อยละ 12.1 และ 12.3 ตามลำดับในกลุ่มที่นับถือพุทธและอิสลามมีอัตราการแต่งงานระหว่างเครือญาติร้อยละ 8.2 และร้อยละ 7.0 ตามลำดับ โดยรวมอัตราการแต่งงานระหว่างลูกพี่ลูกน้องหรือญาติสนิทมีเพียงร้อยละ 1.57 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ดังแสดงในรูปที่ 1

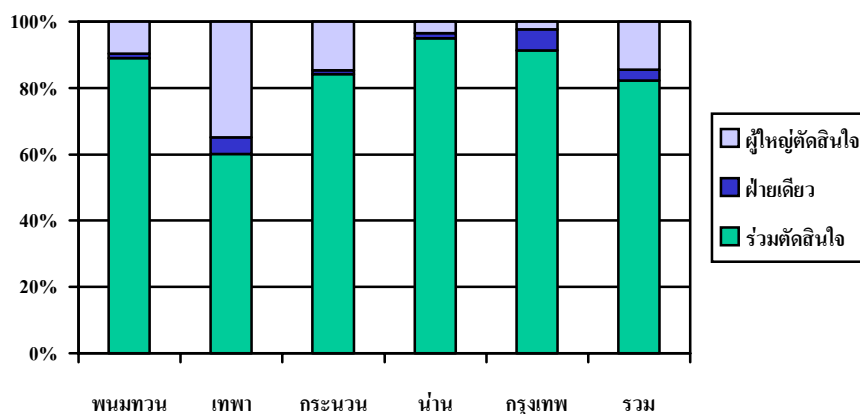
รูปที่ 1 ร้อยละของหญิงตั้งครรภ์ที่แต่งงานระหว่างเครือญาติใกล้ชิด และญาติไม่ใกล้ชิด

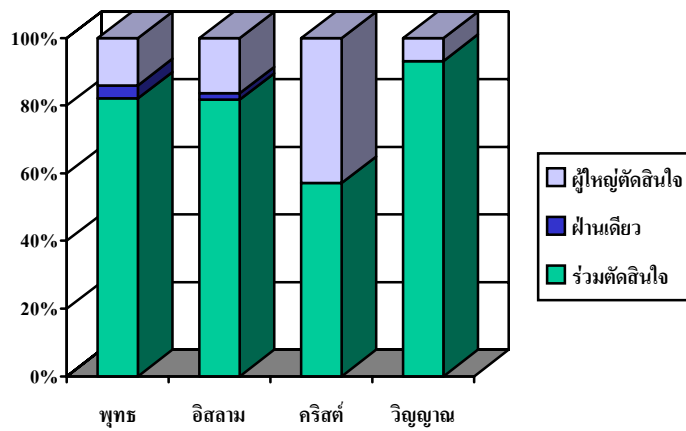
การก่อรูปครอบครัวหรือการตัดสินใจแต่งงาน

การแต่งงานโดยที่คู่สมรสมีการตัดสินใจร่วมกันพบได้มากที่สุดคือร้อยละ 82.2 แต่พบว่ากลุ่มตัวอย่างพื้นที่อำเภอเทพามีการตัดสินใจร่วมกันเพียงร้อยละ 60 นอกนั้นพบว่าแต่งงานโดยการตัดสินใจของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีเพียงร้อยละ 3.2 โดยการตัดสินใจนั้นเป็นการตัดสินใจของฝ่ายชายร้อยละ 2.4 และเป็นการตัดสินใจของฝ่ายหญิงเพียงร้อยละ 0.9 และข้อมูลแสดงว่ากลุ่มตัวอย่างแต่งงานโดยการตัดสินใจของผู้ใหญ่ เช่น พ่อแม่ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือทั้งสองฝ่ายถึงร้อยละ 14.5 (รูปที่ 2-3) ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นพุทธ มุสลิม และนับถือวิญญาณมีการแต่งงานที่ผู้ใหญ่หรือพ่อแม่จัดการให้ร้อยละ 14.0 16.3 และ 6.8 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคริสต์แต่งงานตามการตัดสินใจของผู้ใหญ่ถึงร้อยละ 42.9

รูปที่ 2 ร้อยละของการตัดสินใจแต่งงานของหญิงตั้งครรภ์ จำแนกตามพื้นที่

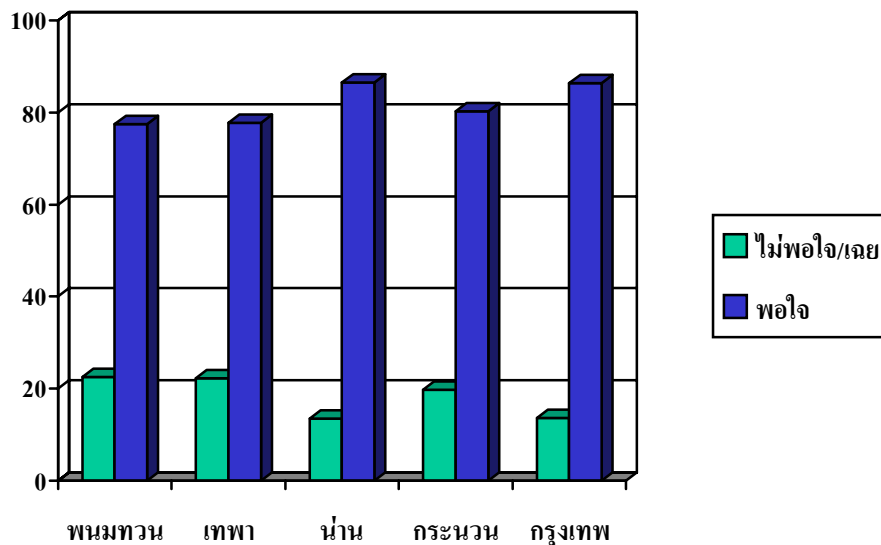
รูปที่ 3 ร้อยละของการตัดสินใจแต่งงานของหญิงตั้งครรภ์และสามี จำแนกตามศาสนา

ความพึงพอใจการตัดสินใจแต่งงานครั้งนี้

เมื่อสอบถามหญิงตั้งครรภ์ถึงความรู้สึกพึงพอใจกับการตัดสินใจแต่งงานครั้งนี้มาน้อยเพียงใด พบว่า ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจการแต่งงานร้อยละ 81.4 ผู้ที่ไม่พึงพอใจและรู้สึกเฉย ๆ ร้อยละ 2.3 และ 16.3 ตามลำดับ (รูปที่ 4)

รูปที่ 4 ร้อยละของหญิงตั้งครรภ์ จำแนกตามระดับความพึงพอใจการแต่งงาน จำแนกตามพื้นที่

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1: กลุ่มตัวอย่างที่ทำความคุ้นเคยก่อนสมรสในระยะเวลาแตกต่างกันจะมีความพึงพอใจการสมรสแตกต่างกัน

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจระหว่างกลุ่มที่มีระยะเวลาการรู้จักคุ้นเคยกันแตกต่างกัน พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ที่มีการแต่งงานโดยที่ได้อาศัยคุ้นเคยกับสามีตั้งแต่น้อยกว่า 1 เดือน 1-12 เดือน 13-24 เดือน 25-36 เดือน และมากกว่า 36 เดือน ($\chi^2 = 91.9.10$ df= $p < 0.001$) กลุ่มที่มีระยะคุ้นเคยกันระหว่าง 12-36 เดือน จะมีความพึงพอใจกับการแต่งงานมากที่สุด (ร้อยละ 85.8-86.4) ในขณะที่กลุ่มที่มีระยะคุ้นเคยน้อยกว่า 1 เดือนนั้นเป็นกลุ่มมีความพึงพอใจการแต่งงานครั้งนี้ น้อยที่สุดร้อยละ 66.1 (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความพึงพอใจในการแต่งงาน ระหว่างกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ที่มีระยะรู้จักคุ้นเคยกับสามีแตกต่างกัน

ระยะเวลา(เดือน)	ไม่พอใจ (%)	เฉยๆ (%)	พอใจ (%)	P-value
น้อยกว่า 1 เดือน	22(5.0)	127(28.7)	291(66.1)	< 0.001
1-12	45(2.4)	312(16.7)	1507(80.9)	
13-24	14(1.9)	90(12.3)	626(85.8)	
25-36	6(1.5)	48(12.1)	343(86.4)	
> = 37	10(1.4)	161(13.8)	622(81.4)	

สมมติฐาน 2 : กลุ่มตัวอย่างที่มีการตัดสินใจแต่งงานแตกต่างกันจะมีความพึงพอใจการสมรสแตกต่างกัน

ผลของการศึกษาพบว่าเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ χ^2 test พบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจการสมรสของหญิงตั้งครรภ์แตกต่างกันระหว่างกลุ่มที่แต่งงานโดยทั้งสองฝ่ายร่วมตัดสินใจกับกลุ่มที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตัดสินใจ และกลุ่มที่ผู้ใหญ่หรือพ่อแม่เป็นผู้ตัดสินใจ ($\chi^2 = 247.44$, df = 4 , $P < 0.001$) ดังรายละเอียดในตารางที่ 3 ผลการศึกษาแสดงว่า เมื่อสามีและภรรยาร่วมกันตัดสินใจในการแต่งงานครั้งนี้จะเป็นกลุ่มที่พึงพอใจในการตัดสินใจแต่งงานครั้งนี้มากที่สุดร้อยละ 85.4 ในขณะที่กลุ่มที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ตัดสินใจการแต่งงานครั้งนี้ จะมีระดับความพึงพอใจการสมรสน้อยที่สุดร้อยละ 56.7 ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการที่สตรีตั้งครรภ์ตัดสินใจแต่งงานที่ทั้งสองฝ่ายมีส่วนร่วมต่างกัันนี้มีผลต่อระดับความพึงพอใจต่อการแต่งงานครั้งนี้

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความพึงพอใจในการแต่งงาน ระหว่างกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ที่มีการตัดสินใจแต่งงานแตกต่างกัน

การตัดสินใจแต่งงาน	ไม่พอใจ (%)	เฉยๆ (%)	พอใจ (%)	P-value
ตัดสินใจร่วมกัน	53(1.6)	444(13.6)	2911(85.4)	< 0.001
ตัดสินใจฝ่ายเดียว	18(12.8)	43(30.5)	80(56.7)	
ผู้ใหญ่ตัดสินใจ	25(4.1)	191(31.0)	401(65.0)	

สมมติฐาน 3 : กลุ่มตัวอย่างที่แต่งงานระหว่างเครือญาติจะมีความพึงพอใจในการสมรสแตกต่างกับกลุ่มที่ไม่ได้แต่งงานระหว่างเครือญาติ

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่แต่งงานกับเครือญาติและกลุ่มที่ไม่แต่งงานกับเครือญาติพบว่าเมื่อใช้วิเคราะห์ความแตกต่างโดยใช้ χ^2 test พบว่ามีความแตกต่างระหว่างความพึงพอใจในการสมรสครั้งนี้ ($\chi^2 = 7.28$ $df = 2$ $p < 0.05$) พบว่ากลุ่มที่มีการแต่งงานระหว่างเครือญาติแสดงให้เห็นถึงระดับความพึงพอใจน้อยกว่ากลุ่มที่ไม่ได้แต่งงานระหว่างเครือญาติ (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความพึงพอใจในการแต่งงาน ระหว่างกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ที่แต่งงานและไม่แต่งงานระหว่างเครือญาติ

แต่งงานระหว่างเครือญาติ	ไม่พอใจ (%)	เฉยๆ (%)	พอใจ (%)	P-value
เครือญาติ	12(3)	73(20.4)	272(76.2)	< 0.001
ไม่ใช่เครือญาติ	82(2.2)	605(15.9)	3120(81.9)	

สมมติฐาน 4 : กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ต่างกันมีความพึงพอใจคู่สมรสแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรระดับการศึกษา ศาสนา อาชีพ ของทั้งสามีภรรยา กับระดับความพึงพอใจการแต่งงานครั้งนี้ โดยใช้ χ^2 test พบว่าไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือกลุ่มตัวอย่างที่หญิงตั้งครรภ์มีระดับการศึกษา อาชีพ และศาสนา แตกต่างกัน ไม่มีระดับความพึงพอใจการแต่งงานที่แตกต่างกัน ($\chi^2 = 6.537$, $df = 6$, $p = 0.366$; $\chi^2 = 3.698$ $df = 5$ $p = 0.594$; และ $\chi^2 = 14.283$, $df = 8$, $p = 0.75$ ตามลำดับ) แต่พบว่า มีความแตกต่างของระดับความพึงพอใจการแต่งงานในกลุ่มที่มีหญิงตั้งครรภ์ที่มีรายได้ต่อปีแตกต่างกันโดยการวิเคราะห์ ANOVA ($F = 4.643$, $p < 0.05$) ส่วนปัจจัยด้านระดับรายได้ของสามีกลับไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติ ($F = 0.880$, $p > 0.348$) โดยพบว่ากลุ่มที่

หญิงตั้งครรภ์มีรายได้มีความไม่พึงพอใจการแต่งงานของกลุ่มที่หญิงตั้งครรภ์มีรายได้ต่อปีสูงกว่ากลุ่มที่พึงพอใจคู่สมรส ดังรายละเอียดในตารางที่ 5 และตารางที่ 6

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบรายได้ต่อปีของหญิงตั้งครรภ์ในกลุ่มที่พึงพอใจและไม่พึงพอใจแต่งงาน

ความพึงพอใจการแต่งงาน	จำนวน	รายได้ของหญิงตั้งครรภ์เฉลี่ยต่อปี	S.D.	F	P
ไม่พึงพอใจ	540	53,265	142,415	4.643	0.031
พึงพอใจ	2,398	42,953	88,340		

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบรายได้ต่อปีของสามีระหว่างกลุ่มที่หญิงตั้งครรภ์พึงพอใจและไม่พึงพอใจการแต่งงาน

ความพึงพอใจการแต่งงาน	จำนวน	รายได้ของสามีเฉลี่ยต่อปี	S.D.	F	P
ไม่พึงพอใจ	682	27,523	68,697	0.880	0.348
พึงพอใจ	2921	31,084	93,422		

ผลการศึกษาเพิ่มเติม

เมื่อวิเคราะห์เพิ่มเติมเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจการแต่งงานครั้งนี้โดยใช้ Logistic regression โดยมีระยะเวลาที่คุ้นเคยก่อนแต่งงาน การตัดสินใจแต่งงาน จำนวนปีที่แต่งงาน ในการทำนายความพึงพอใจการแต่งงาน พบว่ามีเพียงตัวแปรการตัดสินใจแต่งงานโดยทั้งคู่ร่วมกันตัดสินใจเท่านั้น ที่สามารถทำนายความพึงพอใจการแต่งงานครั้งนี้ (OR = 3.71, 95%CI= 2.67-5.12)

อภิปรายผล

ในการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าระดับความพึงพอใจในการสมรสนั้นมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระยะเวลาที่คู่สมรสคุ้นเคยหรือมีความสนิทสนมกัน โดยพบว่ามีความแตกต่างของระดับความพึงพอใจการแต่งงานครั้งนี้อย่างมีนัยสัมพันธ์ทางสถิติระหว่างกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ที่แต่งงานโดยที่ได้มีความรู้จักรั้วกันแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกลุ่มที่แต่งงานโดยมีความรู้จักรั้วกันน้อยกว่า 1 เดือนนั้น กับกลุ่มที่รู้จักรั้วกันตั้งแต่ 13-24 เดือน 25-36 เดือนและมากกว่า 36 เดือนขึ้นไป พบความแตกต่างกันในระดับของความพึงพอใจอย่างชัดเจน กลุ่มที่มีความคุ้นเคยกันเป็นระยะเวลาที่นานระหว่าง 25-36 เดือน ถือว่าเป็นกลุ่มที่มีความพึงพอใจกับแต่งงานครั้งนี้มากที่สุดร้อยละ 86.4 ในขณะที่กลุ่มที่คุ้นเคยกันน้อยมากหรือแทบไม่ได้รู้จักรั้วกันมาก่อนเลยมีความพึงพอใจน้อยที่สุด ผลการศึกษานี้แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างคู่สมรสที่รู้จักรั้วกันเป็นระยะเวลาอันสั้น จะมีปัญหาในชีวิตสมรสในระยะต่อมา การเลือกคู่ถือเป็นกระบวนการสำคัญสำหรับบุคคลในระยะก่อรูปครอบครัวที่จะหาบุคคลที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงมีความสามารถและคุณลักษณะต่างๆ ที่พึง

ประสงค์ (Boss et al.1993) ดังนั้นบุคคลซึ่งใช้เวลาในการที่จะทำความคุ้นเคยและศึกษาอีกฝ่ายหนึ่งในระยะเวลาทำความสนิทสนมกันนั้นถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นซึ่งในการศึกษาของ (Rousseau 1971) ได้กล่าวว่าการที่เลือกคู่สมรสอย่างไม่ถูกต้องสามารถทำให้เกิดความไม่มีความสุขในชีวิตสมรสได้ การตัดสินใจอยู่ร่วมกันนั้นจำเป็นที่จะต้องเป็นการตัดสินใจที่มาจากบุคคลสองคนกล่าวคือสามีและภรรยา ที่จะร่วมกันตัดสินใจเกี่ยวกับการแต่งงานและกลุ่มที่ร่วมกันตัดสินใจนี้อาจถือเป็นกลุ่มที่มีความพึงพอใจในการแต่งงานครั้งนี้มากที่สุด และผลการศึกษาค้นคว้านี้ได้แสดงให้เห็นว่าที่มีการตัดสินใจร่วมกันลักษณะของการตัดสินใจทั้ง สองฝ่ายมีความพึงพอใจมากที่สุด ในขณะที่กลุ่มที่ให้การตัดสินใจเป็นเรื่องของผู้ใหญ่หรือบิดามารดาของทั้งสองฝ่าย รวมทั้งการตัดสินใจที่เกิดขึ้นจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ทำให้เกิดความพึงพอใจการแต่งงานน้อยกว่า ในการศึกษาโครงการวิจัยระยะยาวในเด็กไทยนั้นพบว่ากลุ่มที่แต่งงานโดยที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเป็นผู้ตัดสินใจนั้นจะมีความพึงพอใจการสมรสต่ำที่สุด ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงผลของลักษณะการตัดสินใจในระยะก่อรูปครอบครัวที่จะมีผลเชิงลบตามมาในชีวิตสมรสไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจแบบร่วมกัน ตัดสินใจโดยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือการตัดสินใจโดยผู้ใหญ่เช่นบิดา มารดา ของคู่สมรสก็ตาม ในขณะที่ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการตัดสินใจร่วมกันนั้นเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจการสมรสมากที่สุด ผลการศึกษานี้จึงสอดคล้องกับการศึกษาของ Spencer (1978) ที่กล่าวว่า การเลือกคู่และแต่งงานนั้นเป็นสิ่งที่จะสามารถชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสในระยะต่อมาได้ ในการศึกษาครั้งนี้ได้แสดงให้เห็นว่าการตัดสินใจแต่งงานโดยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ตัดสินใจนั้นจะทำให้เกิดปัญหามากขึ้น โดยเฉพาะผลการศึกษาพบว่าการตัดสินใจโดยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนั้นมักจะเป็นการตัดสินใจของฝ่ายชายมากกว่าผู้หญิง ทำให้ฝ่ายหญิงรู้สึกไม่พึงพอใจเพราะว่าไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการแต่งงานครั้งนี้

เมื่อพิจารณากลุ่มตัวอย่างที่มีการแต่งงานระหว่างเครือญาติราวร้อยละ 8 พบว่าการแต่งงานระหว่างเครือญาตินั้นเป็นสิ่งที่สัมพันธ์กับความเชื่อและศาสนา อัตราของการแต่งงานระหว่างเครือญาติในกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้มีความชุกมากกว่าในบางประเทศ เช่น ญี่ปุ่น (Imaizumi , 1986) แต่มีอัตราการแต่งงานระหว่างเครือญาติต่ำกว่าในบางประเทศอย่างเช่น ปากีสถาน และประเทศเชื้อชาติอาหรับ (Wahab and Ahmed , 1996) อย่างไรก็ตามเป็นสิ่งที่น่าสังเกตว่ากลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาอิสลามในการวิจัยระยะยาวในเด็กในไทยมีการแต่งงานโดยผู้ใหญ่จัดการให้ไม่มาก แต่มีอัตราการแต่งงานระหว่างเครือญาติต่ำกว่ากลุ่มที่นับถือศาสนาพุทธและกลุ่มที่นับถือศาสนาคริสต์ ซึ่งต่างจากผลการศึกษาในประเทศอิสลามอื่นๆ (Bittles and Hussins, 2000)

นอกจากนั้นผลการศึกษาายังแสดงว่าเมื่อมีการแต่งงานระหว่างเครือญาติ จะทำให้ระดับความพึงพอใจการแต่งงานแตกต่างกัน หญิงตั้งครรภ์ที่มาจากครอบครัวแต่งงานระหว่างเครือญาติมีระดับความพึงพอใจในการสมรสครั้งนี้ต่ำกว่ากลุ่มที่ไม่ได้แต่งงานระหว่างเครือญาติ สิ่งนี้อาจจะทำให้เห็นได้ว่ากลุ่มสตรีที่แต่งงานในเครือญาติอาจจะแต่งงานโดยการตัดสินใจของพ่อแม่ทำให้หญิงตั้งครรภ์ไม่มีการยอมรับญาติให้มี

ความสัมพันธ์ในระดับเดียวกับคนรักหรือสามี เนื่องจากไม่ได้ตัดสินใจแต่งงานด้วยตนเอง ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวนี้ในกลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างของสังคม วัฒนธรรม และศาสนาเพิ่มเติมอีก

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการศึกษาที่น่าจะเป็นแนวทางให้เห็นว่าการทำความเข้าใจก่อนแต่งงาน และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแต่งงานนั้น เป็นสิ่งที่มีคุณค่าสำหรับคู่สมรส ที่จะทำให้ทั้งคู่ได้มีโอกาสตรวจสอบค่านิยม ความต้องการ ความเข้าใจตนเองและเข้าใจ คู่สมรสก่อนที่จะแต่งงาน มีข้อเสนอแนะว่าควรจะมีการให้คำแนะนำคู่สมรสก่อนแต่งงานในระบบให้คำปรึกษาในด้านสุขภาพต่างๆ เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาของคู่สมรสและป้องกันปัจจัยเสี่ยงต่างๆ เช่นการที่ไม่รู้จักคุ้นเคยกันดีพอ การแต่งงานระหว่างเครือญาติ และการที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ตัดสินใจหรือผู้ใหญ่เป็นผู้ตัดสินใจในการแต่งงาน ผู้ให้คำปรึกษาคู่สมรสควรจะต้องรับรู้ถึงบรรดาปัจจัยเสี่ยงเหล่านี้เพื่อให้คำปรึกษาล่วงหน้าในการป้องกันปัญหาสัมพันธภาพคู่สมรสในอนาคต และให้คำปรึกษาคู่สมรสตามลักษณะของปัญหาและสาเหตุ

การศึกษานี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยระยะยาวในเด็กไทยเบื้องต้นเท่านั้น และคาดว่าจะมีการเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับของสังคมและเศรษฐกิจแตกต่างกันต่อไปในอนาคต อย่างไรก็ตาม การศึกษาเบื้องต้นสามารถที่จะนำเสนอกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มเสี่ยงต่อปัญหาครอบครัวและมีปัญหาสัมพันธภาพคู่สมรส ที่ระยะเวลาที่คุ้ยเคยใกล้ชิดกัน และการตัดสินใจก่อรูปครอบครัวนั้นถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สัมพันธภาพคู่สมรสเป็นจะดีหรือไม่ดีในอนาคต การศึกษาระยะยาวถือเป็นโอกาสที่จะทำให้ศึกษาของปัจจัยนี้ในระยะต่อไป และสามารถที่จะระบุกลุ่มที่มีการแต่งงานระหว่างเครือญาติได้ค่อนข้างชัดเจน ซึ่งทำให้นำที่จะติดตามปัญหาสุขภาพที่อาจเกิดขึ้นในการแต่งงานระหว่างเครือญาติได้ต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

1. Benpechat, M.C. (1990) Meeting the education needs of Southeast Asian Children. ERIC/CUE Digest, No. 68, ED 328644.
2. Boss, P.G., Doherty, W.J., LaRossa, R., Schumm, W.R., and Steinnetz, S.K. (1993) Source book of Family Theories and Method : A Contextual Approach, New York : Plenum Press.
3. Chaisuparakul, S. (1985). Early Family Formation in Rural Thailand. Master Thesis, Pennsylvania State University.
4. Duvall, M. (1977). Marriage and Family Relationship. Philadelphia: Lippincolt.
5. Hirschman, C. (1985). Premarital socioeconomic roles and the timing of family formation : a comparative study of five Asian society. Demography. 22(1) : 35-59.
6. Limanonda, B. (1988). Nupality in Thailand : Their Implication for Future Declines. Paper Presented at the seminar on Fertility Transition in Asia : Diversity and Change, organized by the International Union for Scientific Study of Population and Institute of Population Studies, Chulalongkorn University , Bangkok, March 28-31, 1988.
7. Parrado, EA, Tienda, M. (1997). Women's role an family formation in Venezuela: new from of consensual unions. Social Biology. 44 (1-2): 1-24.
8. Pedersen, J. (2000) Determinant of infant and child mortality in the west Bank and Gaza Strip. J. Biosoc. Sci, 32(4): 527-546.
9. Plato, (1971). The dialogues of Plato. In Great Books of the Western World (vol. 7). Chicago: Encyclopedia Britannica.
10. Praditwong, T. (1990). Family formation attitudes of Thai adolescents. Ph.D. Dissertation, Cornell University.
11. Robertson, L. (1980). Sociology. New York: Worth Publishing Inc.
12. Rousseau, J. (1971). Discourse on the origin of inequality ; discourse on politic economy. In Great Books of the Western World (vol. 38). Chicago: Encyclopedia Britannica.
13. Potter, SH (1977). Family life in Northern Thai village : A study in the structural significant of women. California: University press.
14. Smith, PC (1980). Asian marriage patterns in transition. J of Family History. 5(1): 58-96.
15. Smock, P.J, Manning, W.D (1997). Cohabiting partners' economic circumstances and marriage. Demography, 34(3): 331-341.

ภาคผนวก
แบบสัมภาษณ์การก่อรูปครอบครัว

แบบสัมภาษณ์ข้อมูลการก่อรูปครอบครัว

ข 03

ชื่อหญิงตั้งครรภ์

ที่อยู่

1. การตัดสินใจอยู่ร่วมกันระหว่างท่านและสามีคนปัจจุบันนี้ เกิดขึ้นโดยใคร

☐ 1. ท่านและสามีร่วมกัน

☐ 4. ผู้ใหญ่ของท่าน

☐ 2. สามี

☐ 5. ผู้ใหญ่ของสามี

☐ 3. ท่านเอง

☐ 6. ผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่าย

2. ท่านรู้สึกอย่างไรกับการอยู่ร่วมกัน/แต่งงานกัน

☐ 1. เฉย ๆ

☐ 2. ไม่พอใจ

☐ 3. พอใจ

3. ท่านและสามีรู้จักกันก่อนแต่งงาน ปี / เดือน / วัน

4. การแต่งงานครั้งนี้เป็นครั้งที่ ของท่าน

แต่งงานมานาน ปี เดือน

5. สามีของท่านแต่งงานเป็นครั้งที่

6. ท่านและสามีเป็นญาติกันหรือไม่

☐ 0 ไม่เป็น

☐ 1 เป็น ระบุความสัมพันธ์เกี่ยวดอง

ผู้เก็บข้อมูล..... วันที่/...../.....

ผู้ตรวจทาน..... วันที่/...../.....

